

Status prawny dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu. Alimony, władza rodzicielska, kontakty oraz piecza. Omówienie instytucji w praktyce.

W dniu 17 września 2021r w Tuszowie Narodowym w punkcie Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego odbyło się spotkanie edukacyjne, które poświęcone było zagadnieniom dotyczącym statusu prawnego dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu. Spotkanie miało na celu omówienie na czym polegają w praktyce takie zagadnienia jak alimenty, kontakty czy władza rodzicielska.

W sytuacji gdy bardzo wiele rodzin posiadających dzieci żyje w rozłączeniu takie zagadnienia przyciągają na spotkania dużą liczbę zainteresowanych osób.

Oto w jaki sposób zostały przedstawione w/w kwestie na spotkaniu edukacyjnym.

Art. 1107 k.r.i.o.p. dotyczy określonego sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej przez rodziców żyjących w rozłączeniu. Co tak naprawdę oznacza zwrot, że rodzice żyją w rozłączeniu?

Otóż oznacza tyle, że rodzice nie zamieszkują w jednym mieszkaniu, np. przebywają w różnych miejscowościach lub nawet państwach. Przywołany przepis stanowi o tym, że: „*sąd pozostawia władzę rodzicielską obojgu rodzicom, jeżeli przedstawili zgodne z dobrem dziecka pisemne porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Rodzeństwo powinno wychowywać się wspólnie, chyba że dobro dziecka wymaga innego rozstrzygnięcia*”. Co z tego wynika?

Mianowicie to, że pozostawienie pełnej władzy rodzicielskiej rodzicom żyjącym w rozłączeniu jest możliwe wtedy, kiedy będą oni potrafili się porozumieć, co do sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem- czego wyrazem ma być właśnie załączone do wniosku pisemne porozumienie. Innymi słowy- sąd musi nabrać przekonania, że rodzice będą współdziałać w sprawach dziecka i dla jego dobra.

W sytuacji natomiast gdy osiągnięcie ww. porozumienia nie jest możliwe sąd, uwzględniając dobro dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Sąd może powierzyć wykonywanie

władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia. Co to oznacza?

Oznacza to to, że aby ograniczyć władzę rodzicielską drugiego z rodziców, z którym dziecka nie będzie przebywało w sposób stały, wymaga rozważenia przez sąd okoliczności dotyczących aktualnej sytuacji życiowej dziecka stron (w tym również jego cech osobowościowych) oraz związanego z tym wzajemnego stosunku małżonków/byłych małżonków. Sąd musi ocenić, który z rodziców daje lepszą gwarancję wychowania dziecka na dobrego człowieka. Zwrot "sąd może" oznacza fakultatywność orzeczenia ograniczenia władzy rodzicielskiej, a nie obligatoryjność.

Na uwagę zasługuje fakt, że na zgodny wniosek stron sąd nie orzeka o utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem.

Kwestię dotyczącą kontaktów z dzieckiem rodziców żyjących w rozłączeniu reguluje art. 113 k.r.i.o.p.. Zgodnie z tym przepisem niezależnie od władzy rodzicielskiej rodzic oraz dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Kontakty z dzieckiem obejmują przede wszystkim przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość.

Z uwagi na obecną sytuację związaną z epidemią SARS-COV 2 w Polsce mogą pojawić się wątpliwości w zakresie realizacji orzeczonych przez sąd bądź uregulowanych poprzez zawarcie ugody kontaktów pomiędzy jednym z rodziców a małoletnim. Rodzice bowiem mogą znaleźć się w trudnej sytuacji, w której z jednej strony obowiązują w zakresie kontaktów z dzieckiem orzeczenie sądu, zaś z drugiej istnieją obawy o bezpieczeństwo i zdrowie dziecka. Niestety z uwagi na obecną- nową dla wszystkich- sytuację, trudno odwoływać się do jakiegokolwiek linii orzeczniczej, bowiem takowa- z oczywistych względów- nie zdążyła się w żadnej mierze jeszcze wykształcić.

Z formalnego punktu widzenia, obowiązujące w tym przedmiocie regulacje, orzeczenia sądowe i ugody nie przestają obowiązywać. Oznacza to, że rodzice nadal mają obowiązek realizowania kontaktów z dziećmi w sposób określony tymi aktami.

Jeżeli problem zarażenia dziecka się pojawi, to w krótkiej perspektywie decydujące znaczenie będzie miał zdrowy rozsądek obojga rodziców oraz poczucie ich odpowiedzialności wobec dziecka. Pamiętać należy, że co do zasady prawidłowy wzrost i socjalizacja dziecka możliwa jest tylko przy udziale

obojga rodziców. W przypadku obaw o zdrowie dziecka można czasowo spróbować zastąpić bezpośrednie kontakty z dzieckiem kontaktami na odległość poprzez np. telefony komórkowe czy komunikatory internetowe. Ewentualnie można zrezygnować z zabierania małoletniego do własnego mieszkania i wykonywać kontakty w miejscu pobytu małoletniego. Wszelkie ustalenia zależne są od kompromisu pomiędzy rodzicami oraz dojrzałości w podejmowaniu bez wątplenia trudnych decyzji.

Jeżeli jednak nie dojdzie do porozumienia w tym zakresie i jeden z rodziców, mimo realnego zagrożenia zdrowia dziecka będzie żądał wykonywania kontaktów w sposób zgodny z orzeczeniem sądu konieczne okazać się może zainicjowanie postępowania o zmianę dotychczasowego sposobu realizacji kontaktów.

Świadczenia alimentacyjne są jednym z najprostszych rozstrzygnięć dotyczących sytuacji dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu. Sporna kwestia jest w tym przypadku tylko wysokość takiego świadczenia, natomiast zasada ustalenia zobowiązanego do takiego świadczenia jest jasna. Świadczeniem zostaje obciążony ten z rodziców, z którym dziecko na stałe nie mieszka.

Rodzic mający pieczę nad dzieckiem przez 24 godziny na dobę również ma obowiązek łóżenia na utrzymanie dziecka, co zazwyczaj sąd podkreśla w orzeczeniu dotyczącym alimentów. Jednak osobista opieka nad dzieckiem jednego z rodziców może być jak gdyby wliczona w koszt utrzymania dziecka. W tej sytuacji rodzic z którym dziecko nie mieszka może być przez sąd w większym stopniu obciążony obowiązkiem utrzymania dziecka. Spor odnośnie alimentów dotyczy w większości wysokości tego świadczenia, które jest uzależnione od usprawiedliwionych potrzeb małoletniego i możliwości zarobkowych i majątkowych obowiązanych do świadczenia.

Na uwagę zasługuje również fakt, że obowiązek alimentacyjny istnieje niezależnie od zakresu przyznanej przez sąd władzy rodzicielskiej czy kontaktów z małoletnim i żaden rodzic pomimo braku władzy rodzicielskiej czy niewykonywania kontaktów nie zostanie zwolniony od obowiązku łóżenia na utrzymanie małoletniego dziecka.

Zgodnie z przepisami wszystkie zagadnienia dotyczące sytuacji dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu wydają się klarowne i nie budzące wątpliwości, Biorąc jednak pod uwagę sprawy toczące się przed sądem istnieje przekonanie, że sprawy rodzinne należą do spraw najbardziej skomplikowanych może nie pod względem prawnym, ale pod względem konieczności takiego rozstrzygnięcia sprawy aby na jej wyniku nie ucierpiało dobro małoletniego dziecka, które jest najważniejszym ogniwem tego procesu. Żadne jednak rozstrzygnięcie sądu nie

zagwarantuje braku konfliktów, a jedynie świadome i dojrzałe podejmowanie decyzji przez rodziców żyjących w rozłączeniu, którzy winni się kierować wyłącznie dobrem swojego dziecka.

**STOWARZYSZENIE WZL
"NOWY HORYZONT"**
Al. Żołnierzy I Armii Wojska Polskiego 1B,
35-301 Rzeszów
NIP 813-34-04-893
tel. 605-289-682, e-mail: nowy-horyzont@wp.pl

Koordinator

Brożek Marek